

вѣка, който създаде епохата на българското политическо възраждане. Думитѣ, съ които *Раковски* е насърчавалъ съ болнитѣ си гърди хъшлацитѣ, които сж го посѣщавали на постелята му, били: „*молчета, азъ ще умра, но вие не се отчайвайте, продължавайте захванатото дѣло; ако Европа и Русия не се смилжтъ надъ нашия народъ, то не забравяйте, че има Господъ, който забавя. но не забравя*“. Тѣзи послѣдни думи на *Раковски* често *Ботевъ* е повтарялъ прѣдъ другаритѣ си. При това той ни е разказвалъ, като очевидецъ, мизерното положение на българския незабравимъ патриотъ.

Когато *Ботевъ* се исправилъ прѣдъ леглото на умирающия *Раковски*, той си вспомнилъ за младото българче, учителъ въ с. *Знаменка*, което му дало коня си и сто рубли за да избѣгне изъ ржцетѣ на руската полиция; повторно му благодарилъ отъ дълбочинитѣ на болното си сърдце за услугата въ *Знаменка*, като го посвѣтвалъ да продължи пжтя си за Московския университетъ; за да получи високо образование: „България има нужда отъ образовани патриоти; стигатъ ѝ проститѣ хъшлаци и безъ тебе (*Ботевъ*)“ — сж били думитѣ, съ които *Раковски* е посвѣтвалъ *Ботева* да отиде въ Москва и довърши образованието си. *Ботевъ* изслушалъ съ благоговѣние съвѣтитѣ на заходящето бунтовническо слънце; отново се опжтилъ къмъ Москва, но не пѣшкомъ или съ фйтонъ, но съ въображението си, защото похарчилъ пжтнитѣ си пари подиръ хъшлацитѣ, велѣдствие на което не могълъ да се помръдне ни на два раскрача отъ Букурещъ навънъ. Сега се сѣтихме да допълнимъ биографията съ слѣдующия фактъ, който биографа не е съобщилъ, именно: *Ботевъ*, отъ като услужилъ на *Раковски* съ коня си и стотѣ рубли, самъ го е придружилъ до *Кирилийовския манастиръ* въ Бессарабия; по срѣдъ нощъ сж пристигнали въ манастиря. Това ни го съобщава Негово Високо-Прѣосвѣщенство Милети Софийски, който въ онова врѣме е живѣлъ въ този манастиръ, като гостъ, дошелъ по ваканцитѣ отъ Петербуреката Духовна Академия въ казания манастиръ. Споредъ увѣреніята на Негово Високо-Прѣосвѣщенство *Раковски* и *Ботевъ* живѣли тайно въ една отъ стаятѣ на манастиря нѣколко дни, и една нощъ, въ тъмнината и силния дъждъ, напуснали манастирската ограда. *Раковски* е билъ прѣслѣдванъ отъ Руската полиция по насжкванието на тогавашната Одесска, българска, патриотическа дружина прѣдставлявана отъ *Тошковичъ-Мироновича*.

Вѣрно съобщава биографа-историкъ, че въ онова врѣме (1867—1868), когато *Ботевъ* пристигналъ отъ Алжнъ-Калоферъ въ развратния Букурещъ, града Браила е служилъ за фокусъ на българската бунтовническа емиграция. Въ онова врѣме Букурещъ е билъ бѣлей отъ емигранти литератори, войводи, народни театрадзии, народни печатарни, народни хайдути, най-сѣтнѣ отъ народни халваджии и бозаджии. Всичко, що е носило духа на българския бунтовникъ-хъшъ, е било събрано въ Браила-Галацъ. Ето защо и за тамъ се е опжтилъ пѣшкомъ новия хъшлакъ, сина на *даскалъ Ботя*. Пристигналъ Христо въ Браила, хвърлилъ се въ срѣдата